

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

20 листопада 2020 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

20 листопада 2020 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2020

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: V Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (20 листопада 2020 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2020. 136 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 5th International Scientific and Practical Internet Conference (November 20, 2020). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2020. 136 p.

У збірнику матеріалів V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Константинова О.В., канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**,

канд. філол. наук, доцент; **Терещенко Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Станіславчук Н.І.**, викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 10 від 26.11.2020 р.)

© Автори публікацій, 2020

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2020

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	УКРАЇНСЬКИЙ ФЕМІНІННИЙ ЛЕКСИКОН І ЯВИЩЕ МІФОЛОГІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОГО Й МОВНОГО МИНУЛОГО	7
СІРАНЧУК Н.М.	ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТРУКТУРІ ТЕОРІЇ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	10
ГОЛОВЧАК Н.І.	LEXIKALISCHE BESONDERHEITEN DER DEUTSCHEN WERBETEXTE	14
ІВАНОВА Л.І.	МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА	17
КАЛІНІЧЕНКО М.М., ХОМУТОВСЬКА І.С.	ДОСВІД ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКИХ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ ЩОДО ДОСЛІДЖЕНЬ ПЕРСОНАЖІВ ЯК ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА	20
МАЛІНКА О.О., ЛОБАЧУК І.М.	THE CATEGORY OF NEGATION AS THE REFLECTION OF SOCIO-CULTURAL RELATIONS	24
ОНЫШЧУК М.	EMPLOYING LEXICAL SIMPLIFICATION AS A CORPUS METHOD FOR THE TRANSLATED DATA ANALYSIS	26
ОРЕЛ І.І.	ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СТЕРЕОТИП» У ЕТНОПСИХОЛОГІЇ	29
ФЕДЧУК Л.І.	ФУНКЦИОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧЕСКОЕ ОПИСАНИЕ СИНТАКСИЧЕСКОГО МАТЕРИАЛА – ОДНО ИЗ ПЕРСПЕКТИВНЫХ НАПРАВЛЕНИЙ ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ	34
ДРУЧИНСЬКА Х.І.	ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ З ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	37
ПОЛЮХОВИЧ В.М.	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	39
ШПАКОВСЬКА К.С.	ОСНОВНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ПОНЯТТЯ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	42

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ СЕМАНТИКИ

DEMENCHUK O., DEMENCHUK D.	LEXICAL SEMANTIC DERIVATION MODELS: LINGUISTIC AND PSYCHOLINGUISTIC ASPECTS	44
ДУЛЮК С.А.	КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ В ФРАЗЕОСИСТЕМАХ БЛИЗЬКО- ТА ВІДДАЛЕНОСПОРІДНЕНИХ МОВ	47

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	ПАРЕМІЇ ЯК ДЗЕРКАЛО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕНТАЛІТЕТУ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ	50
АЛАДЬКО Д.О., АЛАДЬКО О.Д.	ОПОЗИЦІЯ «ПОВНИЙ – ПОРОЖНІЙ» В СЕМАНТИЦІ НАЗВ ПОСУДУ	54
ПАВЛОВСЬКА Л.О.	ЛОГІКО-СЕМІОТИЧНІ ОПОЗИЦІЇ В СЕМАНТИЦІ ПОБАЖАНЬ	57
КІНАЩУК А.В.	КОНЦЕПТУАЛЬНІ МЕТАФОРИ СЕМАНТИКИ ІРРАЦІОНАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ КОГНІТИВНОГО МОДЕЛЮВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ)	60

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

БІСОВЕЦЬКА Л.А.	ДІЄСЛІВНИЙ СЛОВОТВІР ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ	64
ПАВЛОВА О.І.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ С МУЗЫКАЛЬНИМ КОМПОНЕНТОМ В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ	67
ТАРАСЮК Н.Ю.	СИНТАГМАТИКО-ПАРАДИГМАТИЧНИЙ КОНТЕКСТ ВИОКРЕМЛЕННЯ СЛОВОТВОРЧОЇ ПАРАДИГМИ МОВИ	72
ШЕВЧУК Т.Б.	ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАПОЗИЧЕНИХ ЛЕКСЕМ В СУЧАСНИХ ЗМІ (НА ПРИКЛАДІ ПОЗНАЧЕННЯ ОСІБ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ)	75
ГНАТЮК М.А.	СЕМАНТИКА ДІЄСЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	78
ПАСЕЧНИК А.В.	ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ «МИСТЕЦТВО ЖИВОПИСУ»	81

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

КУЧМА Т.В.	МІТІГАЦІЯ ЯК КОМУНІКАТИВНА СТРАТЕГІЯ	85
ПОХИЛЮК О.М.	ДЕМОНОЛОГІЧНІ ЕВФЕМІЗМИ В МОВІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МІСТИЧНОЇ ПРОЗИ	88
ЛЕМЕЩЕНКО-ЛАГОДА В.В.	АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЛЕКСИКОГРАФІЧНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-МАРКОВАНИХ ОДИНИЦЬ (НА ПРИКЛАДІ ШОТЛАНДСЬКОЇ МОВИ СКОТС)	92

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

КАЛІНІЧЕНКО М.М., РОМАНОВА Д.О.	ТВОРЧІСТЬ ВАШИНГТОНА ІРВІНГА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПОПУЛЯРНОЇ КУЛЬТУРИ США 1800-Х РОКІВ	95
LEVKOVETS N.P.	DISCOURSE ANALYSIS OF THE EVALUATIVE SEMANTICS OF TEXTS	99
СОРОЧАН А.М.	ПРИЧИННО-МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ЕВФЕМІЧНОЇ ЛЕКСИКИ В ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ ДИТЯЧОЇ ПЕРЕКЛАДНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	101
АРТЕМОВИЧ К.В.	ВИРАЖАЛЬНІ ЗАСОБИ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ ПОВ'ЯЗАНІ З НАДМІРНИМ ВЖИВАННЯМ КОМПОНЕНТІВ МОВЛЕННЯ	104
МУЗИЧУК В.Г.	ТВОРЧІСТЬ НАТАНІЕЛЯ ГОТОРНА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ США XIX СТОЛІТТЯ	106
ПАРФЕНЮК В.В.	СТРАТЕГІЇ МОВНОЇ МАНІПУЛЯЦІЇ В ТЕКСТАХ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ АГІТАЦІЇ	110
ЧУБИК І.В.	СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ДИСКУРСУ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	113

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

КОНСТАНТИНОВА О.В.	ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ	117
ХРИСТИЧ Н.С.	ПЕРЕКЛАД У СВІТЛІ РЕЦЕПТИВНОЇ ЕСТЕТИКИ	120
ЖИГАДЛО К.І.	КОНСТАНТНА ТА ОКАЗІОНАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ЯК АСПЕКТ ВИЯВУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ	123
РОМАНЮК В.В.	СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ПОРІВНЯНЬ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ	126

*V Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

СЬОМИК І.М.	ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АВТОРСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ У РОМАНІ ШАРЛОТТЕ КЕРНЕР «СВІТЛОКОПІЯ»	130
ІЛЬЧУК Л.С.	СТЕРЕОТИПНЕ УЯВЛЕННЯ ПРО ЧОЛОВІКА В АНГЛІЙСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ	133

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

УДК 821.111(73)

Калініченко М.М., канд. філол. наук,
Романова Д.О., студентка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

ТВОРЧИСТЬ ВАШИНГТОНА ІРВІНГА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПОПУЛЯРНОЇ КУЛЬТУРИ США 1800-Х РОКІВ

Постановка наукової проблеми та її значення. Гранична близькість літературних процесів, які майже рівночасно уявилися в духовному просторі окремої нації, усвідомлюється як методологічна завада, що немалою мірою ускладнює наукове пізнання засадничих принципів розвою світової культури. Втім, умисна сепарація генетично споріднених явищ національного мистецтва, здійснена з метою кращого розуміння глобальних процесів, незрідка призводить до ігнорування сутнісних історичних реалій літературного процесу.

На відміну від європейських романтиків — творців «високої» літератури Старого Світу, фундатори північноамериканського романтизму реалізовували власні художні інтенції у дискурсивному континуумі, в якому домінувала популярна література. Відповідно й художню спадщину видатних американських романтиків неможливо поцінувати належним чином за межами їхнього природного дискурсивного середовища.

Виразним проявом контактування «високого» мистецтва і популярної словесності на помежів'ї національної культури постає творчість корифея північноамериканського романтизму і видатного майстра сміховинного жанру Вашингтона Ірвінга та його майже непомічене науковою спільнотою контактування з популярною гумористичною літературою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професор Констанція Роурк у фундаментальній праці «American Humor: A Study of the National Character» (1931) згадувала про витончений літературний гумор письменників-інтелектуалів Нової Англії та похмурий, жорстокий і гротесковий гумор американської глибинки та прикордонних територій. Подібним чином, професори Волтер Блейр і

Гамлін Гілл у розвідці «America's Humor: From Poor Richard to Doonesbury» (1978) також акцентували засадничу неподібність двох основних різновидів американської гумористики початку 1800-х років — «благородної» (genteel) та «підривної» (subversive) популярної літератури (Blair & Hill, 1980, p. 48). На їхню думку, провідні зразки «благородного гумору» були стилістично стриманими і консервативними за змістом, а їхні автори орієнтувалися на закордонні естетичні моделі, репрезентовані відомими гумористичними публікаціями британців Олівера Голдсмита і Джозефа Аддісона.

Завдання статті передбачає необхідність окреслення визначальних стратегій інтеграції елементів дискурсу популярних сміхотворців США дев'ятнадцятого сторіччя до гумористичних творів Ірвінга.

Виклад основного матеріалу дослідження і обґрунтування отриманих результатів дослідження. Вашингтон Ірвінг був одним з перших «високочолих» романтиків Сполучених Штатів, які активно послуговувалися «підривними» літературними інноваціям популярного гумору, породженого бунтівною природою молоді американської демократії. Оскільки письменник намагався представити у своїй творчості увесь спектр парадоксальних проявів тогочасної національної культури, його найкращі гумористичні історії наділені особливою стилістичною складністю і суперечливою багатозначністю, яких бракувало більшості тогочасних зразків «благородної» гумористики, творці якої здебільшого ігнорували небезпечні крайнощі демократичної масової свідомості.

Ірвінг був не лише уважним спостерігачем за бурхливими процесами духовного зростання своєї молоді батьківщини. Саме йому належить право на винайдення і утвердження одного з найважливіших принципів дискурсивної взаємодії між «благородними» та «підривними» аспектами національної культури у творчості наступної генерації класиків романтизму, до якої належать Едгар По, Натаніель Готорн, Герман Мелвілл і Волт Вітмен. У своїх гумористичних історіях Ірвінг відтворював потужну енергетику популярної демократичної культури і, водночас, звільняв власну творчість від її дикунського руйнівного впливу. Звернувшись до популярної гумористичної тематики і стилістики, Ірвінг намагався очистити національне мистецтво від моторошної жорстокості та

нестерпної аморальності, які були звичним явищем для масової демократичної ментальності його доби.

У найвідоміших оповіданнях «Rip Van Winkle» (1819) і «The Legend of Sleepy Hollow» (1820) Ірвінг спробував увести до американської літератури *цілковито нову для неї тему*, водночас пов'язану з популярним демократичним гумором та внутрішніми процесами художньої творчості, що відбуваються глибоко у свідомості американських літераторів. Така ж підривна невирішувальність, котра у попередніх книгах письменника бентежила читацьку уяву змістовою невизначеністю мови і риторичною парадоксальністю історичного наративу, в художньому світі гумористичних історій Ірвінга почала проникати у найпотаємніші закутки свідомості вигаданих персонажів, наділених багатою фантазією і схильністю до словесної творчості.

В оповіданні «The Legend of Sleepy Hollow» письменник знову звертається до тематики дискурсивного протистояння між старомодною свідомістю «флегматичного» минулого і новочасним демократизмом. Цього разу, мистецька спроба вирішення цього конфлікту призводить до ще більш невизначеної розв'язки. Ірвінг обирає місцем дії невеличке селище на узбережжі річки Гудзон – «одне з найтихіших місць у всьому світі», де усі речі й люди «неначе завмерли у часі, тоді як могутній потік міграції та суспільного прогресу, котрий призводить до нескінченних перетворень в інших частинах цієї невгамовної країни, струмить повз них непоміченим» (Irving, 2015b, p. 108). Автор залучає до тексту зразкову бінарну опозицію між архаїчним селом, застиглим у своєму розвитку, й «невгамовною» новочасною Америкою. Двоє головних персонажів оповідання лише інтенсифікують цей дуалізм. Один – змарнілий шкільний вчитель Ікабод Крейн, який навіть у модерні часи перебуває під впливом дідівської культури пуританізму та щиро вірить у легенди про привидів і мерців, що повстали з могил. Його супротивником стає дужий і розбишакуватий молодик на ім'я Брум Бонс, котрий персоніфікує любов до жорстоких і вигадливих «практичних жартів» та особливу риторичку жартівливого ошуканства, властиву популярному гумористичному дискурсу.

Якщо в оповіданні «Rip Van Winkle» головний герой засвідчує здатність творчої уяви до дієвого захисту від руйнівних проявів демократичної культури крізь безкінечне художнє відтворення назавжди втраченого пре-демократичного минулого, образ

бідолашного вчителя Ікабода підкреслює повне безсилля минулого чинити опір нестримним і всеосяжним метаморфозам демократичної сучасності. У цьому контексті, страхітливий привид – Вершник без голови – постає як цілком відповідний символ того безглузлого руйнівного шаленства, яке Ірвінг асоціював з життям американського демократичного суспільства. Грізний Вершник, за якого видає себе перевдягнений Брум Бонс, змушує щезнути усі старомодні ідеали і культуральні цінності, які глибоко шанує Ікабод Крейн – переляканий вчитель прожогом тікає після першого ж зіткнення з безголовим привидом.

Ірвінгу певною мірою вдалося передбачити найближче майбутнє національної словесності, адже його Брум Бонс, що видавав себе за Вершника без голови, дійсно здобув беззастережну перемогу у протистоянні новочасного «підривного» мистецтва з традиціями минулого. Хоча впродовж 1800-х років зразки «благородного» гумору й надалі зустрічалися у творах таких відомих представників «високочолої» американської гумористики, як Олівер Венделл Голмс і Джеймс Расселл Ловелл, саме «підривний» демократичний гумор Фронтиру зрештою виявився найцікавішим для демократичного читацького загалу та значною мірою позначився на творчості наступного покоління американських романтиків.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Отже, Ірвінг, розважливо намагався вберегти власну творчість від небезпечного зближення з підривними силами демократичних «оргій свободи». Подальше студювання «внутрішніх контактних зон» гумористики Ірвінга в компаративному модусі відкриває нові аналітичні перспективи для розуміння стратегій міжкультуральної дискурсивної комунікації, що визначали унікальні історичні особливості формування і розвитку північноамериканського романтизму.

Список використаних джерел:

- Blair, W., & Hill, H. (1980). *America's Humor: From Poor Richard to Doonesbury*. Oxford: Oxford University Press, 576.
- Irving, W. (2001). *History of New York from the beginning of the world to the end of the Dutch dynasty*. Pelican Publishing, 275.
- Irving, W. (2011). *Salmagundi*. Barnes & Noble, 286.
- Irving, W. (2015a). *Riv Van Winkle*. Forgotten Books, 36.
- Irving, W. (2015b). *The legend of Sleepy Hollow and other stories*. Fall River Press, 862.

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ
ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ**

Збірник матеріалів
V Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
20 листопада 2020 року, м. Рівне

**THE PROBLEMS
OF LINGUISTIC SEMANTICS**

The Collection of Conference Proceedings
The 5th International Scientific and Practical Internet Conference
November 20, 2020, Rivne

Формат 60x84^{1/16}.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Century Schoolbook.
Ум. др. арк. 7,3. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12,
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: “ПараГраф+”,
м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазеши, 6/8,
тел.: (0362) 26-49-27